

חשיבותה של ה'הוה אמינא'

המנהג בין החסידים שלא לומר תחנון שני ימים אחר פורים, משום ההוה אמינא בגמרא ואימא בשיתסר ואימא בשיבסר, כי באמירת תחנון בעלילה כל דהו מבטלין לה, כי טוב מעט בכוונה. (טעמי המנהגים, עמ' שעה, קונטרס אחרון, תתעה. בשם ספר מעשה יחיאל)

יומא (כט ע"א)

הרהורי עבירה קשים מעבירה.

ברכות (ו ע"א)

חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה -
מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

בדרך דומה מתבארים דברים שנאמרו בספר מלכים א' (ב, כח): "וְהִשְׁמָעָה (על כך ששלמה הרג את אדניה בן חגית) באה עד יואב, כי יואב נטה אחרי אֲדֹנָיָה, ואחרי אבשלום לא נטה, וינס יואב אל אהל ה'". וקשה, הרי מה שיואב "נטה אחרי אדניה" זו באמת נקודת חובה ליואב ומהוה סיבה טובה לברוח לאהל ה', שמא יעשה שלמה משפט לא רק באדניה אלא גם בתומכיו. אבל מה ש"אחרי אבשלום לא נטה", זו נקודה לזכותו של יואב ולא לחובתו, ואם כן מדוע היא נזכרת כסיבה לבריחתו אל אהל ה'? חז"ל שעמדו על כך, פרשו: "ואחרי אבשלום לא נטה – שביקש לנטות ולא נטה" (סנהדרין מט ע"א). אמנם יואב נמנע מלתמוך באבשלום, אבל 'הוה אמינא' לתמוך בו הייתה לו. זו הייתה סיבת בריחתו לאהל ה', מחשש שמא יעשה בו שלמה משפט גם על אותה 'הוה אמינא', שלשר צבא דוד היתה 'הוה אמינא' לתמוך באבשלום. נתאר לעצמנו שפרצה מלחמה בין אנגליה לצרפת, ויעמוד שר צבא אנגליה וישקול אם לתמוך באנגליה או לתמוך בצרפת. מה נגיד על שר צבא כזה? הרי זה בוגד! מורד במלכות! שר צבא ששומע שפרצה מלחמה, צריך לגייס מיד את הצבא, את חיל האוויר, את חיל הים, את כל מה שניתן לגייס למלחמה, ולא לעמוד ולשקול "הלנו אתה אם לצרינו". אם יואב שוקל אם לתמוך בדוד או לתמוך באבשלום, זה עצמו חטא חמור. חמור עבור כל חייל, ועל אחת כמה וכמה עבור שר הצבא.

(ע"פ הרב אביגדור נבנצל, שיחה לפרשת בא, תשס"ה)

פעם אחת כבדו את רבנו הקדוש מלובלין זצוק"ל להיות סנדק בכרית מילה שהיה בסביבות עיר לובלין במרחק איזה פרסאות, ומאיזה סיבה נתעכב הרבי בדרך עד שהיה מוכרח הבעל ברית לכבד לאיש אחר בסנדקאות, כי היה ירא אולי יעבור הזמן ויפנה היום. ויהי תיכף עם גמר הברית הופיע הרבי למקום, ותוך התנצלות לפני רבנו הקדוש, הזמינוהו שיכבדם ולקחת חלק בראש הסעודה. מילא הרבי את בקשתם ללא שהות וישב עמם בהסעודה כשארשת השמחה הורגשה על פניו עוד יותר מהרגיל בשאר סעודות ברית מילה בהם נתכבד הוא בסנדקאות. הדבר עורר את פליאת המסובים, עד שהרהיב אחד עוז בנפשו לשאול אותו על כך. ענה הרבי הקדוש, הנה באמת מצות סנדקאות היא גדולה עד למאוד, אולם אי אפשר שלא יהא מעורב בו גם כן איזה מחשבת חוץ הפוסלת, דהיינו נגיעה מכבוד, דהמנהג לכבד בסנדקאות לגדול בתורה או במעשים, אם כן קרוב לודאי שאיזה פנייה קטנה או גדולה נוגעת בו, שיכול לחשוב בעצמו מאי גבר בגוברין. וגם האם יש לאל יד אנוש בשר ודם אשר הוא קרוץ מחומר לכוון בשום דבר מצוה בכל הכוונות הראויות לכוון בה. משא"כ בחשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה דמעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, אזי מצוה כזאת היא בודאי בלי שום פניה וכדומה, וגם היא נחשבת לפני השי"ת כאילו היא עשויה ע"פ אופן היותר מעולה ומשובח, ובכל הכוונות הראויות לכוון בה, אחרי שהשי"ת ב"ה וב"ש עושה זאת בעצמו בלי שום תיקון עשייתה מלמטה. והדברים עתיקים ומדבש מתוקים.

(ספר אבני זכרון פא ע"א, בשם ספר טירת כסף)